

Verslag BoerenVuur 17 november 2018

Met een kleine groep representanten van boeren organisaties spraken we over samenwerken.

Bregje Hamelynck van tuinderij Ūs Hof uit Friesland is actief in de oprichting van CSA netwerk Nederland. In België bestaat al geruime tijd een groep die de CSA boeren verenigt, in Nederland is dat netwerk nu in oprichting. Afhankelijk van de definitie zijn er nu zo'n 85 CSA initiatieven in Nederland. Bregje is bezig om via een project voor iedereen toegankelijke software te realiseren waarmee consumenten (groepen) kunnen afnemen van producenten.

Alex Schreiner is de gastvrouw tuinder van dit BoerenVuur. Alex representeert het permacultuur boeren netwerk, dat permacultuur tuinderijen in Nederland (en Vlaanderen?) verenigt. Op haar permacultuur tuinderij in Oirschot heeft ze een landschap laten ontstaan waar uit geoogst wordt, tot in de winter aan toe. Ze is daarmee een voorbeeld voor het professioneel mixen van landbouw en biodiversiteit. Voor Toekomstboeren nam ze deel aan een Europese uitwisseling over cooperaties en samenwerking in de landbouw. Ze vond het opvallend hoe in Noorwegen binnen een grootschalige cooperatie boeren toch nog inspraak hadden.

Joep Peteroff is bezig een netwerk op te starten voor biologisch-veganistische landbouw in Nederland en Vlaanderen. In Engeland, Duitsland en Griekenland is dat al flink geïnstitutionaliseerd, met 80 gecertificeerde Griekse boeren en een volledig gesetteld label in o.a. Duitsland. In Nederland verbindt Joep boeren, zoals Yvo van Kouwenhoven, Alex, Jan van Aragon, e.a., om te kijken wat hier mogelijk is. Zelf heeft hij ook ambities om, naast zijn werk als glastuinder, onder Rotterdam (Rhoon) een veganistisch tuinderij te starten.

Marc Dekens is actief in Ecosystem Restoration Camps, dat op dit moment mogelijkheden aan het verkennen is om iets in Nederland op te starten. Bij de vraag 'wat is ecosystem restoration in een Nederlandse context?' kom je al snel bij het verbeteren van slechte landbouwgronden. Marc ziet 'bomen planten' als een concrete zichtbare actie.

Maria van Maanen is initiatiefnemeester van Grootschalige Kleinschaligheid, van waaruit ze met een groep toekomstboeren het ontwerp 'Neouralisatie' schreef. Dit is nu vaak een positief aanknopingspunt voor partijen om met ons in gesprek te willen. Hoe en of het ontwerp ook voor anderen op andere plekken relevant gemaakt kan worden is nog een proces. De verbindingen die worden gelegd via het ontwerp zijn nu al van waarde gebleken.

Leonardo en Klarien zijn mede initiatiefnemers van vereniging Toekomstboeren en van dit BoerenVuur. Zij hebben de wens samenwerking op te zoeken met boerenorganisaties waar dat zinnig is.

Al vrij snel in het gesprek zijn we het eens dat er steeds meer initiatieven en organisaties rondom kleinschalige boeren ontstaan. En dat we moeten voorkomen dat we concurrenten van elkaar worden. Dat we met velen zijn biedt ook kansen om samen te werken en elkaar te versterken. Een idee waarin iedereen zich kan vinden is het vormen van een federatie van organisaties voor kleinschalige boeren. Boerenorganisaties en initiatieven van boeren zouden dan ieder een gelijkwaardig lid zijn van de federatie. In een federatie kunnen we op de hoogte blijven van elkaars activiteiten, onderwerpen afbakenen, meer met elkaar samen werken,

samen fondsen aanvragen en naar politiek en beleid een sterker geluid maken. In de rest van het gesprek praten we over punten die we belangrijk vinden in de context van een federatie .

Een gemeenschappelijk gedeeld vraagstuk dat naar boven komt: Ondanks dat vaak wordt gezegd dat het landbouw- en voedselsysteem van nu niet goed is, wordt je functioneren als boer toch toegeschreven aan *individueel* succes. Persoonlijk falen vs systemisch. Als je bijvoorbeeld je land verliest heb je snel het idee dat het aan jou lag, of dat jij pech had in plaats van dat het systemisch falen van het land (grondprijzen, marktwerking, speculatie, geen visie op voedsel) wordt benoemd. Alex vertelt over hoe deze individualisering ook gebeurt binnen de vakbond voor kunstenaars waar ze lid van is. We zijn het eens dat we weer toe zouden moeten werken naar het idee dat vakbonden vroeger zo sterk maakten, namelijk systemisch/maatschappelijk/politieke reflectie, kritiek en lobby.

Leonardo vertelt hoe deelnemers in een reeks boerenvuren hebben gesproken over land. Hoe pachtwet en grondprijzen het bijna onmogelijk maken om een bedrijf op te zetten en duurzaam te boeren. Veel nieuwe boeren breien in op een bestaand bedrijf (als zzper) of hebben een contract met bijvoorbeeld een natuurorganisatie, gemeente, landgoed of sympathiserende landeigenaar. We krijgen van steeds meer boeren te horen dat ze na een paar jaar al weg moeten. Er zijn eigenlijk geen goede opties voor nieuwe boeren die zekerheid op land en een bestaan willen. Als federatie zouden we hiervoor kunnen lobbyen maar ook een stem maken dat het land probleem niet individueel maar systemisch is. Een gerelateerd onderwerp waar we als federatie op in kunnen zetten is de omgevingswet. Bregje heeft contact met juristen die hier kennis van hebben. De omgevingswet is een wet die in 2021 landelijk van kracht gaat en inhoudt dat je als inwoner van een gebied het eens moet zijn met nieuwe ontwikkeling. Kunnen we deze wet leren kennen, ons eigen maken, en er voor zorgen dat de uitvoering ervan ten goede komt aan maatschappij vriendelijke landbouw? Kunnen we een lijst verzinnen over land? De wet betekent feitelijk dat het gebied mag beslissen in plaats van de markt. Met de wet hebben we een juridische weg tot onze beschikking. Verder kunnen we via de federatie een beetje afbakenen wat kernonderwerpen zijn voor elke organisatie/initiatief. Bregje leest een lijst op met dingen waarvan CSA netwerk Nederland vindt dat opgepakt moeten worden. Een aantal onderwerpen van de lijst zoals inkoop en afzet-cooperaties en samenwerking tussen boer en burger zullen opgepakt worden door het CSA netwerk. Een aantal dingen kunnen we met elkaar of in kleinere samenwerkingsverbanden oppakken.

Om toe te werken naar een federatie en verdere samenwerking spreken we voorlopig twee dingen af:

1. We maken een mailinglijst met de deelnemers van dit BoerenVuur. Luuk van de Biotuinders, Wim van Boerenforum (plus?) worden ook uitgenodigd. Het idee van de mailinglijst is om verdere afstemming van onze inspanningen mogelijk te maken. Leonardo maakt deze mailinglijst via het Riseup systeem.
2. We komen nog een keer bij elkaar met dit gezelschap plus hopelijk de Biotuinders (en eventueel ook Boerenforum?). We kiezen ervoor om, als we eventueel nóg meer mensen uitnodigen, dat die voorlopig in de categorie 'boerenorganisatie' vallen. Andere ondersteunende clubs, Milieudefensie, Aseed, BMF, etc, willen we in een later stadium

betrekken. Idee is om onze volgende bijeenkomst te laten plaatsvinden op de Biobeurs.
Klarien neemt initiatief om deze eerstvolgende bijeenkomst te plannen.